

Особливості дій органів поліції щодо забезпечення режиму надзвичайного та воєнного стану

Ніколаєва А.О., курсант 201 навчальної групи ННІ №1 НАВС.

Науковий керівник: доцент кафедри тактико-спеціальної підготовки, кандидат військових наук **Свинаренко В.В.**

Актуальність теми дослідження. Юридичні норми, що діють у звичайних умовах, не можуть бути реалізовані під час існування надзвичайної ситуації (далі – НС), оскільки під впливом загрози і вражаючих факторів змінюються самі суспільні відносини, мотиви поведінки, потреби і інтереси людей, що вимагає якісно іншого юридичного регулювання. Дотримання звичайно діючих юридичних процедур і правил під час “існування” НС може створити додаткову загрозу для правопорядку.

За таких умов державні та правоохоронні органи змушені застосовувати нові організаційно-правові форми захисту прав та свобод громадян, одним з яких є введення режиму надзвичайного стану – правовий захід забезпечення безпеки громадян і нормалізації обстановки. Закріплення режиму надзвичайного стану у національному законодавстві дозволяє констатувати необхідність наукового дослідження цього важливого та актуального інституту. Також, слід зауважити, що на сьогоднішній день у вітчизняній науці окремого дослідження щодо визначення правової природи норм режиму надзвичайного стану не проводилось.

Загальнотеоретичні питання режиму надзвичайного стану у своїх працях досліджували такі вчені: О.М. Бандурка; С.О. Кузніченко, В.Б. Рушайло та інші.

Проте, визначенню правової природи та галузевої приналежності норм режиму надзвичайного стану у системі права не приділено достатньої уваги.

Таким чином, метою цієї роботи є визначення правової природи та галузевої приналежності норм режиму надзвичайного стану. Режиму надзвичайного стану, з юридичної точки зору, представляє комплексний правовий інститут зі специфічним змістом і структурою. Режиму надзвичайного стану забезпечує регулювання суспільних відносин, які виникають у зв'язку з виникненням НС.

Предметом даного дослідження є режим надзвичайного та воєнного стану.

Об'єктом даного дослідження є особливості забезпечення режиму надзвичайного та воєнного стану.

Метою наукової роботи є проаналізувати особливості дій органів Національної поліції України щодо забезпечення режиму надзвичайного та воєнного стану.

З поставленої мети випливають такі **завдання**:

- встановити поняття й ознаки надзвичайного стану;
- визначити поняття й особливості воєнного стану;
- є проаналізувати особливості дій органів Національної поліції України щодо забезпечення режиму надзвичайного та воєнного стану.

При написанні роботи використовували такі **методи наукового дослідження**: синтез, узагальнення, порівняння, аналіз наукових досліджень, конкретизація та ін.

Теоретичним та практичним проблемам реалізації владних повноважень органів національної поліції щодо забезпечення управління у разі ускладнення оперативної обстановки у сфері охорони громадського порядку, в особливих, надзвичайних умовах присвячено низку наукових праць.

На підставі узагальнення досліджень визначимо основні засади (принципи) діяльності органів внутрішніх справ в умовах надзвичайної ситуації, а саме:

- принцип законності;
- принцип постійної готовності сил і засобів;
- принцип комплексного використання сил і засобів;
- принцип оперативності;
- принцип оперативного управління силами і засобами;
- принцип маневрування силами та засобами.

Особливі умови діяльності органів Національної поліції - це такі умови, при яких виникає край необхідна (невідкладна) потреба здійснення додаткових, на рівні законодавчих та виконавчих вищих та місцевих органів державної влади, заходів правового, організаційного, тактичного та іншого характеру, їх ресурсного забезпеченню з тим, щоб за короткий час та з

меншими збитками нормалізувати надзвичайну обстановку. За цих умов надзвичайно ускладнюється оперативна обстановка, яка вимагає від органів поліції особливих неординарних методів вирішення службових завдань, підвищення якості управління, посилення матеріально-технічного забезпечення.

Таким чином, можна зробити висновок про те, що правові норми, що складають інститут надзвичайного та воєнного стану, знаходять своє місце в законодавчих та підзаконних актах України. Причому, ці акти належать до різних галузей права, чим обумовлюється комплексність інституту надзвичайного та воєнного стану.

Норми, що регулюють відносини, які виникають в умовах дії режиму надзвичайного та воєнного стану, не є суто конституційними, міжнародними, цивільними або трудовими.

Режим надзвичайного та воєнного стану створює певну направленість у реалізації суб'єктами своїх прав і свобод. Запровадження вказаного режиму створює особливий "обмежувальний настрій" у механізмі засобів юридичного впливу, бо наперед ставляться адміністративно-правові заборони, які дозволяють спрямувати поведінку громадян у жорстке адміністративно-правове русло (дозволено те, що прямо дозволено законом)

Проведений аналіз завдань, що виконують органи національної поліції в умовах дії режиму надзвичайного та воєнного стану:

1. Покладені на органи національної поліції завдання та функції стосуються найважливіших напрямків життєзабезпечення населення в умовах дії режиму надзвичайного стану та воєнного стану.

2. В сучасних умовах підвищення ефективності діяльності органів національної поліції під час виникнення НС природного, техногенного або соціально-політичного характеру є однією з найбільш важливих проблем діяльності органів національної поліції, що потребує невідкладного вирішення.

3. Хоча останнім часом створено комплексну правову базу, яка регламентує завдання та функції органів національної поліції під час виникнення НС різного роду, прийнято цілу низку законів та підзаконних нормативно-правових актів, що регулюють різні аспекти діяльності органів національної поліції у зазначених умовах, проте можна констатувати і наявність деяких недоліків. З цього приводу можна відмітити, що помітною є слабка систематизація правових норм, які закріплюють завдання та функції органів національної поліції під час виникнення НС природного, техногенного та соціального характеру.

4. Для усунення існуючих недоліків необхідно точно і чітко визначити, сформулювати та нормативно закріпити шляхом прийняття відомчого нормативного акту коло завдань і межі діяльності органів національної поліції під час виникнення НС, що зумовлюють введення режиму надзвичайного стану. Точне і чітке визначення, формулювання і закріплення кола завдань та функцій, меж діяльності органів внутрішніх справ має важливе значення для визначення компетенції органів внутрішніх справ, а також для вдосконалення організаційних основ забезпечення громадського порядку та громадської безпеки в розглянутих умовах.